

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosa ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Qvartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

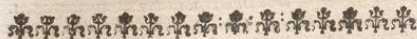
Lugduni, 1669

De Sponsa duorum. Tit. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95279)

penae huius text. ac proinde talem parochum suspendendum esse termino.

- 24 Si quis autem, &c. Notatur ad hoc, quod si falsa impedimenta denuntians, ut Matrimonium impediat, arbitraria poena punitur, ut per Anch. hic n. 13. Menoch. de arbit. casu 453. n. 2. Vgolin. de potest. Episcop. c. 15. §. 11. n. 6. quos refero ego ipse d. alleg. 3. 2. n. 24.
- 25 In gloss. Malitiosè, fin. Notatur ad hoc, quod si malitiosè fieri dicitur, quod iniuria fit dolo adhibito, cum malitia sit calumnia, ut per Gutier. canon. lib. 1. c. 20. num. 12.

De Sponsa duorum.

TIT. IV.

UPER hanc rubr. scripserunt Zabari. Ioan. Andr. Anchar. Butr. Panorm. Præpof. Mar. Socin. Alex. de Neuo, Durand. in breuiario aureo iuris Canon. & in speculo iuris sub hoc tit. lib. 4. Steph. Ranchin. in continuat. tituli. Decret. Ioan. de Londris in breuiario sanctorum Canon. Petr. de Rauenna in compend. iuris Canon. Martin. Mesnart in epitome Decret. Dan. Venat. in analysi method. iuris Pontif. Goffred. & Host. in sum. huius tit. Alex. Cassan. & Anastas. Germon. in paratitulis ad quinque libros Decret. Barth. Carthag. in exposit. tit. iuris Canon. Canif. in sum. eiusdem iuris, nouissimè Ioan. Honor. lib. 3. summ. Decret. omnes sub hoc tit.

SUMMARIVM.

- 1 Matrimonium de presenti contrahens successu cum duobus, tenetur adhaerere prime, si autem primo contraxit per verba de futuro, deinde secundo per verba de presenti, adhaerere debet secunde.
- 2 Matrimonium validum dissoluit priora sponsalia eo modo ut illo soluto nulla ea perficiendi obligatio supersit.

CAP. Duobus. I. August.

- 1 **M**ulier dans fidem pactionis, id est, promittens sponsalia de futuro cum pacto, ut tunc eam cognoscat, non debet aliam ducere, sed si ducit, tenet Matrimonium, debet tamen de fide mentita poenitentiam agere. Si verò dat fidem consensus, id est, ducit de presenti, tenet Matrimonium, & si aliam ducit, non tenet cum secunda. Colligunt ex Ordinar. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Host. Anchar. Butr. Panorm. Præpof. Marian. Socin. Alex. de Neuo, Canif. Cujac. Vin. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 38. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 573. remissuè Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 4. tit. 4. c. 1.
- 2 Cum Matrimonium fortius vinculum sit, si illud validum fuit, nemini dubium est priora sponsalia dissolvere eo modo, ut ut soluto Matrimonio nulla illa perficiendi obligatio supersit, ut per Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 24. §. 5. n. 5. Azened. l. 1. n. 13. in fin. tit. 1. lib. 5. nouè recop. Henric. in sum. lib. 11. c. 23. n. 3. & c. 14. n. 2. Sanch. de Matrim. lib. 1. disp. 48. per tot.

SUMMARIVM.

- 1 Poenitentia illius, qui alterius sponsam de presenti sibi accepit in uxorem, ostenditur.
- 2 Poena, quas incurrat sciens uxorem adhuc viuere, & ducit secundam, remissuè.
- 4 Carena quid dicatur, ostenditur.

CAP. Accepisti. II.

Coniuget alterius in uxorem ducens nunquam poterit esse eius legitima vxor, & debet quadraginta diebus ieiunare in pane, & aqua, & poenitere per septem annos. Colligunt ex Ordinar. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Host. Hentic. Butr. Anchar. Panorm. Præpof. Mar. Socin. Alex. de Neuo, Canif. Cujac. Vin. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 39. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 573. remissuè Ximen. in concord. p. 2. desumitur ex Burchard. lib. 19. c. 5. tit. de fornicat. §. receperis illam, & refertur ab Ant. Aug. collect. 1. Decret. lib. 4. tit. 2. c. 2.

Quam alter sibi desponsatam habuerat.] Aduertit quod ille, qui sciens uxorem adhuc viuere, ducit secundam, præter peccatum mortale quinque poenas incurrit, de quibus Valer. Reginald. in praxi fori panis. lib. 3. n. 74.

Et quadraginta dies in pane, &c.] Hæc poenitentia in foro exteriori locum habet, nam in foro anime Presbyter, qui audit confessionem secundam summum arbitrium poterit eam modificare, ita Perez l. 3. col. 4. vers. punitur, pag. 45. tit. 1. lib. 5. Ordin.

Cum septem sequentibus annis poeniteat.] Non intelligas continuis, & per singulos dies, quasi per omnes poenitentia agi debeat, sed per quosdam in vnaqueque hebdomada, qui vulgò legitime feriæ dicebantur, scilicet secunda, quarta, & sexta, iuxta cap. de illi, & ibi gloss. l. 9. §. 3. Socin. in 4. dist. 19. q. 2. art. 5. Couar. lib. 4. var. c. 20. n. 8.

In gloss. Carenam. Dicitur tempus quadraginta dierum in pane, & aqua cum septem sequentibus annis, & in literis Papalibus, ubi conceditur carena indulgentiæ, intelligitur tempus quadraginta dierum, & septem annorum poenitentiarum. Ita Fr. Emman. quasi. Regul. tom. 2. q. 8 §. 5. art. 3. vers. pro explicatione. Vide quæ dixi ad cap. accusasti 8. n. 3. de accusat.

SUMMARIVM.

- 1 Sponsalia de presenti non dissoluntur per sequens Matrimonium etiam carnali copula consummatum.
- 2 Coniuges non possunt secundum Matrimonium contrahere existente primo, etiam carnali copula consummatum.
- 3 Verba, ego accipio te in meam, an sint de essentia Sacramenti Matrimonii.
- 4 Verba in Matrimonio sùt saltim de necessitate præcepti.
- 5 Papa an possit statuere ut Matrimonium ratum dirimatur per subsequens copula consummatum, ostenditur.

CAP. Licet. III. Alex. III.

Matrimonium de presenti non soluitur per alterum sequentem, etiam cum copula, & cogi debet vir redire ad primam. Colligunt ex Ordinar. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Host. Hentic. Butr. Anchar. Panorm. Præpof. Marian. Socin. Alex.

Alex. de Neno, Canif. Cujac. Viuian. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 40. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 573. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 4. tit. 4. c. 3. & est post Concil. Lateran. p. 7. c. 8.

2 Collige ex text. coniuges non posse secundum Matrimonium contrahere existente primo, etiam carnali copula minime consummato, vt per Couar. de sponsal. p. 2. c. 7. §. 3. n. 5. Menoch. de presumpt. lib. 3. pres. 1. n. 17. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 3. n. 72. in fin.

3 Ego accipio te in meam, &c.] Hæc verba non esse de essentia Sacramenti resolunt Perez in l. 1. vers. præterea necessarium est. tit. 1. lib. 5. ordinam. pag. 39. Petr. de Ledefma de Matrim. q. 43. art. 1. dub. 4. concl. fin. & q. 45. art. 5. puncto 3. ante primum dubium, concl. 2. & in summ. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 1. concl. 1. in fin. Henric. in summ. lib. 11. c. 2. n. 7. Ceval. commun. contra communes, q. 604. n. 53. Cened. præf. & canon. quest. lib. 1. q. 30. n. 38. Gouier. de Matrim. c. 69. n. 3. Et ad text. in presenti, & ad cap. si inter supr. de sponsalib. bene respondet Francisc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. comp. 3. a. num. 74 illa intra non asserere, certa, & diffinita ab Ecclesia verba fuisse præscripta, quibus contrahentes se inuicem in Matrimonio copularent, sed consensum debere volunt tantum eos ostendere, vel verbis illis: Ego te in meam accipio, &c. addit text. in d. c. si inter, vel alia verba consensum exprimentia de presenti, & id ipsum dicit text. in presenti, cum antea dixisset consuetis verbis consensum contrahentes producere posse, & nouè Concil. Trid. sess. 24. de reform. Matrim. c. 1. ibi, vel aliis verbis iuxta receptum vniuersi cuiusque provincie ritum, &c.

4 Verbis consuetis.] Notatur ad hoc, quod verba in Matrimonio sunt saltem de necessitate præcepti, vide Petr. de Ledefma d. q. 45. art. 2. concl. 1. Fr. Emman. in summ. tom. 1. c. 216. n. 5. Henric. d. c. 2. n. 6. Sanch. de Matrim. lib. 1. disp. 3. n. 9. vbi n. 10. tenet nullum de hoc esse Ecclesiæ præceptum, sed tantum esse veniale culpam, non exprimere verbis, sed solum signis consensum.

5 Quamvis aliter, &c.] Notatur ad hoc, quod potest Papa statuere vt Matrimonium ratum dirimatur per subsequente copulam consummatam, vt per Host. in c. fin. verb. volumus, infra hoc tit. vbi Card. in fin. Abb. n. 5. & Henric. n. 4. cum seqq. Metina lib. 5. de sacrorum hominum continentia, c. 87. Sed verius est non posse, sic Couar. d. c. 7. §. 4. n. 1. Gutier. canonic. lib. 1. c. 17. n. 22. Mariens. in rubr. tit. 1. gloss. 1. n. 76. lib. 5. noua recop. Sanch. d. lib. 2. disp. 14. n. 4. vbi cum Couar. d. n. 15. respondet ad hunc text. ea scilicet iudicia Summorum Pontificum non pertinere ad Canonum vniuersalium institutionem, sed ad quarundam litum decisionem, & eodem quasi modo respondet Azor. instit. moral. p. 2. lib. 5. c. 4. q. 3. vers. tertio obicitur, vbi refert text. in presenti, non dicere suos quosdam Prædecessores definisse, sed indicasse, & indicare idem est quod sentire, & non diffinire.

S V M M A R I V M

- 1 Appellanti in causa Matrimoniali interdicti debet ne aliud Matrimonium contrahat lite pendente, & si contraxerit, debet separari.
- 2 Matrimonium initum contra interdictum Ecclesiæ an sit nullum?

CAP. Tua fraternitas. IV.

- 1 Appellans ad Sedem Apostolicam in causa Matrimoniali de presenti ante sententiam, & cognitionem illius, est publicè interdicendus, nec ante de-

cisionem causæ, aliam ducere potest, & si ducere præsumpserit, tale Matrimonium est irritandum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Joan. Andr. Host. Butr. Anchar. Panorm. Præpos. Marian. Socin. Alex. de Neno, Canif. Cujac. Viuian. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 140. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 573. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decretal. lib. 4. tit. 4. c. 5. & est post Concil. Lateran. p. 50. c. 41.

Et si contra interdictum Ecclesiæ, &c.] Notatur ad hoc, quod Matrimonium initum contra interdictum Ecclesiæ est nullum, vt per citatos à Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 2. à princ. Sed pro veritate, vide quæ supra dixi ad c. penult. de dispensatione impuberum.

S V M M A R I V M.

- 1 Contrahens de presenti cum duabus primam desponsatam debet habere in uxorem.
- 2 Matrimonium à filiis contractum absque consensu parentum validum est.
- 3 Consuetudo etiam improba inducit probabile dubium & excusat à pœna.
- 4 Sponsus, & sponsa per concubitum se sibi inuicem tradunt.

CAP. Tuas dudum. V. & fin.

Contrahens de presenti cum vna, & ante copulam contrahens cum alia, primam desponsatam debet habere in uxorem, quia solus consensus sine copula sufficit, nec valet consuetudo in contrarium. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Joan. Andr. Host. Butr. Anchar. Panorm. Præpos. Mat. Socin. Alexand. de Neno, Canif. Cujac. Viuian. in ration. lib. 4. iuris Pontif. pag. 41. Alagona in compend. iuris Canonici, pag. 574. remissive Calal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decretal. lib. 4. tit. 3. cap. vnic.

Ad materiam huius text. faciunt quæ dixi ad cap. licet 3. supra hoc tit. & pro concordia huius text. & regulæ l. quoties, C. de rei vendicac. dixi ad cap. si inter, de sponsalibus, & quod validum sit Matrimonium à filiis contractum absque parentum consensu, nec ab ipsis parentibus irritari possit, dixi ad c. 1. sup. de desponsat. impuber.

Collige ex text. nullam consuetudinem etiam si scandalum oriatur; vires habere ad dissolvendum Matrimonium semel legitime initum, cum sit vinculum iuris naturalis, & diuini, vt per Syluest. verbo Matrimonium 2. q. 3. Brunel. de spons. concl. 20. n. 8. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 4. n. 2.

Ne verò turpis sit, &c.] Notatur ad hoc, quod consuetudo etiam improba inducit probabile dubium, & excusat à pœna, vt per Roch. in c. fin. supr. de consuetudine scilicet. 1. n. 2. & 3. Baptista in repeh. si quando à n. 15. C. vnde vi, Couar. de spons. p. 2. c. 7. §. 3. n. 5. Tiraq. de pœnis temperand. causa 4. 2. à princ.

In gloss. Cognouisset 1. ibi, possessio, &c. Notatur ad hoc, quod per concubitum sponsus, & sponsa se sibi inuicem tradunt, vt per Tiraq. de retract. comment. ad fin. tit. n. 77.